

Ötös: LALÁK TINEA
ÖTÖTÉS IDEJE: 1979.

TART.: SOMOGYI NÉPRÓKÁSOK

3 lap

FÖLDRAZSI MUTATÓ: SOMOGYI REGTE, Ittala

SAK MUTATÓ: XIX

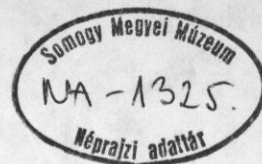
PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖRÖS

ÁTVÉVETVE AZ EGYS. LTK. 4237-es TÉTELE ALÓL

Lucázás: December 13.-án a fiugyermekek járnak kotyuni. Botot vesznek a kezükbe, bekopognak a rokonokhoz ismerősökhöz, és egy kis szalmát szórnak a padlóra, rágugolnak és mondják:

kitty-kotty majd hajnall lesz
majd meg virrad.

annyi csirkéje legyen kenteknek
mint égen a csillag. földön a fűszál.

annyi teje legyen a kentek tehenének,
mint a víz a kutban,

akkora szenkája legyen a kentek disznájának,
mint a mestergerenda.

akkora szalonnája legyen mint az ajtó.

ahol gugoltak a gyerekek, a háziasszony a fejükre kukoricát szórt és hívta a csibéket, /pityike, pityike/ hogy sok csibe legyen. A mondóka elmondása után a gyerekek pénzt kapnak.

Az öregek úgy tartják, hogy luca napján nem szabad varrni, mert akkor nem tojnak a tyukok.

Korbácsolás: December 28.-án korbácsolni járnak a fiugyermekek, .

ilyenkor az egyház az aprószentek napját ünnepli. Előtte való napokban a gyermekek fűzfavesszőből korbácsot fonnak, azzal mennek rokonokhoz, ismerősökhöz és ezt a mondókát mondják:

Hála isten , hogy megértük az aprószentek napját

Adja isten, hogy máskor is megérhessük,

De nem ilyen buval , bánattal hanem örvendetes napokkal.

Adjon isten sok bort buzát békességet,

szerencsés esztendőt.

Ezen versike elmondása után, korbáccsal ütik a ház lakóit, s ekkor még a következőket mondják: Asszonynak, jó főző sütő legyen, s urához kedves legyen, Friss legyen egészséges legyen.

Férjhezmenő lánynak, még ez évben férjhezmenjen stb. Mikor mindenkit megkorbácsolnak kapnak pénzt és továbbmennek.

Keresztelés: Régen az asszonyok otthon szültek, a világrajövő gyermeket a bábasszony vette fel. Utánna a bábasszony megkeresztelte a gyermeket / de a papnak nem mondták meg, letagadták mert az első keresztelés az érvényes/ A bába azért keresztelte meg nehogy pogányul haljon meg a pici. Mikor az anyát és a picit a bábasszony redbetette, azután elment és meghívta a komaasszonyt., jó barátnőt, vagy katona kolléga feleségét /az összes született gyermeknek egy keresztanya volt./ Másnap a bábasszony és a keresztanya elvitték a gyermeket meg keresztelni a templomba. Mikor hazaértek a keresztelőről, a keresztanya kint marad a picivel a nyitott ajtó előtt. A bába bement és megkérdezi a keresztanyát: meit hozott? Keresztény bárányt felelte a keresztanya /háromszor kérdezik háromszor felelnek./ Utánna az asztalra teszik a babát hogy olyan tiszta legyen mint az asztal. Ezután kezdődött a keresztelői lakoma, ahol már a keresztapa is ott volt sok helyen még a keresztelő pap is.

Kiavatkozás a gyerekágyból: Az anya egy hétig feküdt gyerekágyat. Bevetette az ágyat és utánna elvitte a picit a bábasszonnal a templomba. A pap imádkozott az anyával megfogatta a stólat megszentelte az anyát és a gyereket. Ezell lett a fiatalasszony anyává avatva. Azon a napon nem mehetett az anya sehová mert kujtorgó lesz a gyerek.

Paszitavivés: /komavéka/ A keresztelő után való nap vitt a keresztanya paszitát. Ezt négy napig vitte. Minden nap más ennivalót vittek. A paszitát ebédes vékába vitték. A tetejét himes abrosszal leterítették. Első napon vittek: 7 db jukas kalácsot 1 egész kuglóf, husleves 1 egész tyuk, rizsa, sült husokat, rétest 2-3 féle süteményt 1 liter bort fél liter pálinka, befőtt, és minden nap egy egész tortát vittek a kezükbe. /Ezt négy napig vitték de a tészták változtak: fánk, rétes. / A negyedik napon ugyanazt vitték amit az első napon.

A komaasszony felvette a legszebb ruháját kezében vitt egy rózsás üveg bort és egy tortát. Két személy vitte a paszítás vékát a komaasszony után. A falubeliek a paszítavivést megcsodálják, az emberek kijönnek a kapuba s onnan figyelik, a paszitát vivő komaasszony és kíséretét. Amennyiben az ujszülöttnek testvére is van úgy ő is kap

a keresztanyától ajándékot. / ruhát ékszerrel játékot./

Ezt a paszitivivéstés ajándékozást a komaasszonytól történő ~~szül~~ szülés esetén viszonzni kell legalább olyan mértékben mint ahogyan azt ő kapta. De rendszerint ezt egy újabb szülés tulszárnyalja.

Korozsma: Két éves korában vitték a gyereket a keresztanyák. Tetőtől talpig felöltöztették a gyereket. Az ajándékokat szép himes ~~x~~ abroszba rakták és a kezébe vitte a keresztanya.

Teknyőpólya: Amíg az anya gyerekágyas volt addeig a gyerek mellette feküdt az ágyban. Ha a gyerekágyas anya kiment a WC-re vagy valahová, akkor a seprüt tették a picé mellé, hogy a boszorkány ki ne cserélje. Háromhónapos koráig a baba az ágyon feküdt pólyába. Háromhónapos kora után tették a teknyőpólyába. A teknyőn alul két juk van ahol kifolyt a vizelet. Utána széna van, rajta vászon takaró, vászon pelenka a baba derekáig Feje alatt kispárna, fölötte pedig egy tollpárna. Keze leszorítva az egészátfüzve és lekötve röddel. Az anya ágya mellé tettek egy rögőszéket oldalt kívül volt egy karzatja ezen aludt a baba éjjel a teknyőpólyába. Egy füző volt még belefüzve és azzal ringatták a teknyőt. Nappal a teknyő a földön volt. Nyári nagy melegben a teknyőt a gyerekekkel együtt betették az ágy alá, hogy a legyek ne szállják. 5-6 hónapos kora után a babát a bölcsőbe tették. Nyáron a picit a teknyőpójával az apa vitte ki a mezőre a vállán.

Attala 1979 március 23

Lalák Timea
VII. o.tan.

4237

Lalák Timea
Attala, Széchenyi u. 18.